

מדרש רבה בראשית - פרשה סה פסקה כב

וירח את ריח בגדיו ויברכהו כגון יוסף משיתא ויקום איש צרורות יוסף משיתא בשעה שבקשו שונאים להכנס להר הבית אמרו יכנס מהם ובהם תחלה אמרין ליה עול ומה דאת מפיק דידך נכנס והוציא מנורה של זהב אמרו לו אין דרכו של הדיוט להשתמש בזו אלא עול זמן תנינות ומה דאת מפיק דידך ולא קיבל עליו א"ר פנחס נתנו לו מכס ג' שנים ולא קיבל עליו אמר לא דיי שהכעסתי לאלהי פעם אחת אלא שאכעיסנו פעם שניה מה עשו לו נתנו אותו בחמור של חרשים והיו מנסרים בו היה מצווח ואומר ווי אוי אוי שהכעסתי לבוראי ויקום איש צרורות היה בן אחותו של ר' יוסי בן יועזר איש צרידה והוה רכיב סוסיא בשבתא אזל קומי שריתא למצטבלא א"ל חמי סוסי דארכבי מרי וחמי סוסך דארכבך מרך א"ל אם כך למכעיסיו ק"ו לעושי רצונו א"ל עשה אדם רצונו יותר ממך אמר לו ואם כך לעושי רצונו קל וחומר למכעיסיו נכנס בו הדבר כארס של עכנא הלך וקיים בעצמו ארבע מיתות בית דין סקילה שריפה הרג וחנק מה עשה הביא קורה נעצה בארץ וקשר בה נימא וערך העצים והקיפן גדר של אבנים ועשה מדורה לפניו ונעץ את החרב באמצע והצית האור תחת העצים מתחת האבנים ונתלה בקורה ונחנק קדמתו האש נפסקה הנימה נפל לאש קדמתו חרב ונפל עליו גדר ונשרף נתנמנם יוסי בן יועזר איש צרידה וראה מטתו פרחו באויר אמר בשעה קלה קדמני זה לגן עדן:

ספר דרך חיים - פרק א משנה ה

מפני שאלו שניהם הם זוג ביחד שזה נשיא וזה אב"ד, ושניהם ביחד אבות הדור והדור צריך להם, ולפיכך אמרו שניהם ג"כ ענין אחד הוא תקון בית האדם שהוא דבר גדול שהוא צורך אל האדם ויהיה מתוקן לגמרי

תלמוד בבלי מסכת שבת דף יד/ב

תניא יוסי בן יועזר איש צרידה ויוסי בן יוחנן איש ירושלים גזרו טומאה על ארץ העמים ועל כלי זכוכית

משנה מסכת עדיות פרק ח

(ד) העיד רבי יוסי בן יועזר איש צרידה על איל קמצא, דכן. ועל משקה בית מטבחה, (דאינון) דכיין. ודיקרב במיתא, מסתאב. וקרו ליה יוסי שרץא:

תלמוד בבלי מסכת חגיגה דף יח/ב

יוסף בן יועזר היה חסיד שבכהונה והיתה מטפחתו מדרס לקודש

תרגום יונתן על דברים פרק לג פסוק יא

(יא) בריך יי נכסוי דבית לוי דיהבין מעשרא מן מעשרא וקרבן ידוי דאליהו כהנא דמקרב בטוורא כרמלא תקבל ברעוא תביר חרצא דאחאב סנאיה ופורקת נביי שקרא דקיימין לקובליה ולא יהי לסנאוי דיוחנן כהנא רבא רגל למיקום:

משנה מסכת סוטה פרק ט

יוחנן כהן גדול העביר הונת המעשר. אף הוא בטל את המעוררין, ואת הנוקפין. עד ימיו הנה פטיש מכה בירושלים. ובקמיו אין אדם צריך לשאול על הדמאי:

תלמוד בבלי מסכת סוטה דף לג/א

והתניא יוחנן כהן גדול שמע ב"ק מבית קדש הקדשים שהוא אומר נצחו טליא דאזלו לאגחא קרבא לאנטוכיא ושוב מעשה בשמעון הצדיק ששמע בת קול מבית קדש הקדשים שהוא אומר בטילת עבידתא דאמר שנאה לאייתאה על היכלא ונהרג גסקלגס ובטלו גזירותיו וכתבו אותה שעה וכיוונו ובלשון ארמי היה אומר

תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף יח/ב

בתלתא בתשרי בטילת אדכרתא מן שטרייא שגזרה מלכות יון גזרה שלא להזכיר שם שמים על פיהם וכשגברה מלכות חשמונאי ונצחום התקינו שיהו מזכירין שם שמים אפילו בשטרות וכך היו כותבים בשנת כך וכך ליוחנן כהן גדול לאל עליון וכששמעו חכמים בדבר אמרו למחר זה פורע את חובו ונמצא שטר מוטל באשפה וביטלום ואותו היום עשאוהו יום טוב

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף כט/א

אמר אביי גמירי טבא לא הוי בישא ולא והכתיב ובשוב צדיק מצדקתו ועשה עול ההוא רשע מעיקרו אבל צדיק מעיקרו לא ולא והא תנן אל תאמין בעצמך עד יום מותך שהרי יוחנן כהן גדול שמש בכהונה גדולה שמנים שנה ולבסוף נעשה צדוקי אמר אביי הוא ינאי הוא יוחנן רבא אמר ינאי לחוד ויוחנן לחוד ינאי רשע מעיקרו ויוחנן צדיק מעיקרו

תלמוד בבלי מסכת קידושין דף סו/א

ואמר אביי מנא אמינא לה דתניא מעשה בינאי המלך שהלך לכוחלית שבמדבר וכיבש שם ששים כרכים ובחזרתו היה שמח שמחה גדולה וקרא לכל חכמי ישראל אמר להם אבותינו היו אוכלים מלוחים בזמן שהיו עסוקים בבנין בית המקדש אף אנו נאכל מלוחים זכר לאבותינו והעלו מלוחים על שולחנות של זהב ואכלו והיה שם אחד איש לך לב רע ובליעל ואלעזר בן פועירה שמו ויאמר אלעזר בן פועירה לינאי המלך ינאי המלך לבם של פרושים עליך ומה אעשה הקם להם בציץ שבין עיניך הקים להם בציץ שבין עיניו היה שם זקן אחד ויהודה בן גדידיה שמו ויאמר יהודה בן גדידיה לינאי המלך ינאי המלך רב לך כתר מלכות הנח כתר כהונה לזרעו של אהרן שהיו אומרים אמו נשבת במודיעים ויבוקש הדבר ולא נמצא ויבדלו חכמי ישראל בזעם ויאמר אלעזר בן פועירה לינאי המלך ינאי המלך הדיוט שבישראל כך הוא דינו ואתה מלך וכהן גדול כך הוא דינך ומה אעשה אם אתה שומע לעצתי רומסם ותורה מה תהא עליה הרי כרוכה ומונחת בקרן זוית כל הרוצה ללמוד יבוא וילמוד אמר רב נחמן בר יצחק מיד נזרקה בו אפיקורסות דהוה ליה למימר תינח תורה שבכתב תורה שבעל פה מאי מיד ותוצץ הרעה על ידי אלעזר בן פועירה ויהרגו כל חכמי ישראל והיה העולם משתומם עד שבא שמעון בן שטח והחזיר את התורה ליושנה

רמב"ן על בראשית פרק מט פסוק י

ולפי דעתי היו המלכים המולכים על ישראל משאר השבטים אחרי דוד עוברים על דעת אביהם ומעבירים נחלה, והם היו סומכים על דבר אחיה השילוני הנביא שמשח לירבעם ואמר ואענה את זרע דוד למען זאת אך לא כל הימים (מ"א יא לט) וכאשר האריכו ישראל להמליך עליהם משאר השבטים מלך אחר מלך ולא היו חוזרים אל מלכות יהודה עברו על צוואת הזקן ונענשו בהם, וכמו שאמר הושע (ח ד) הם המליכו ולא ממני: וזה היה עונש החשמונאים שמלכו בבית שני, כי היו חסידי עליון, ואלמלא הם נשתכחו התורה והמצוות מישראל, ואף על פי כן נענשו עונש גדול, כי ארבעת בני חשמונאי הזקן החסידים המולכים זה אחר זה עם כל גבורתם והצלחתם נפלו ביד אויביהם בחרב והגיע העונש בסוף למה שאמרו רז"ל (ב"ב ג:) כל מאן דאמר מבית חשמונאי קאתינא עבדא הוא, שנכרתו כלם בעון הזה ואף על פי שהיה בזרע שמעון עונש מן הצדוקים, אבל כל זרע מתתיה חשמונאי הצדיק לא עברו אלא בעבור זה שמלכו ולא היו מזרע יהודה ומבית דוד, והסירו השבט והמחוקק לגמרי, והיה עונשם מדה כנגד מדה, שהמשיל הקדוש ברוך הוא עליהם את עבדיהם והם הכריתום: ואפשר גם כן שהיה עליהם חטא במלכותם מפני שהיו כהנים ונצטוו (במדבר יח ז) תשמרו את כהונתכם לכל דבר המזבח ולמבית לפרכת ועבדתם עבודת מתנה אתן את כהונתכם, ולא היה להם למלוך רק לעבוד את עבודת ה':

וראיתי בירושלמי במסכת הוריות (פ"ג ה"ב) אין מושחין מלכים כהנים, אמר רבי יהודה ענתוריא על שם לא יסור שבט מיהודה, אמר רבי חייא בר' אבא למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל (דברים יז כ), מה כתיב בתריה לא יהיה לכהנים הלויים (שם יח א) הנה שנו בכאן שאין מושחין מלכים מן הכהנים בני אהרן, ופירש תחלה שהוא לכבוד יהודה, שאין השררה סרה מן השבט ההוא, ולפיכך אף על פי שישראל מקימים עליהם מלך משאר השבטים כפי צורך השעה אין מושחים אותן שלא יהיה עליהם הוד מלכות, אלא כמו שופטים ושוטרים יהיו והזכירו הכהנים שאף על פי שהן בעצמן ראויים למשיחה, אין מושחין אותן לשם מלכות, וכל שכן שאר השבטים, וכמו שאמרו בגמרא (הוריות יא:) שאין מושחין אלא מלכי בית דוד ורבי חייא בר אבא פירש שהוא מנוע מן התורה שלא יהיה לכהנים הלויים כל שבט לוי חלק ונחלה במלכות והוא דבר ראוי והגון:

ספר רסיסי לילה - אות נז

ותחילת התעוררות החשמונאים כפי מה שאומרים ביוצר לחנוכה היה על זה שלא תיבעל אחותם להגמון. וגם רש"י בשבת (כג.) על שאף הן היו באותו נס פירש בגזירה דתיבעל להגמון שזה היה עיקר נס דחנוכה לבטל עירוב וחיבור זה. על כן כשבא הורדוס לידבק בזרעם לא עלתה בידו כמו שאמרו בריש בבא בתרא (ג ע"ב) כי זה כל שורש קדושת החשמונאים המתפשט בכל זרעם אחריהם מאחר שפעלו הקדושה לישאר קבוע לדורות עולם שלא יניחו להתערב עמהם זרע נכר. ולפי שה' יתברך רצה להניח ערבוביא זה עדיין בעולם עד עת קץ על כן נתעלם זרע החשמונאים כמו שאמרו (שם) דמאן דאמר מבית חשמונאי אתינא עבדא הוא:

וברור בעיני דמה שאמרו דלא אשתייר מיניה וכו' אין רצונם לומר דלא נשאר לגמרי מהם וחלילה מי שעשה התשועה הגדולה הזאת בישראל יכלה זרעו מן העולם. ואף דהרמב"ן פרשת ויחי נתן טעם לזה מפני שנטלו מלוכה אין זה מספיק להסיר השאלה למה יגיע עונש זה לחשמונאי הצדיק שלא נטל מלוכה שלא ישאר כלום מזרעו. אבל ברור בעיני דהכוונה שלא נשתייר מזרעו בפרסום ומי שיתייחס אחריו. וקטלינהו לכולהי מרותיה היינו כל אותם שמצא והם נענשו בעוונם והשאר נחבאו והעלימו עצמם ולא פירסמו יחוסם. ולפי שמשכה מלכות הורדוס וזרעו מאה שנה שכל אותם הימים היה ירא לפרסם עצמו מי שהיה מבית חשמונאי על כן נשתקע ונשתכח זכר יחוסם מן העולם. ולא נשאר מי שמתייחס אחריהם אלא אותם העבדים בני הורדוס שאמר שנשא מבנותם כדי לייחס זרעו אחריהם:

ועל כל פנים גם זה היה מן השמים שישתקע וישתכח יחוסו מן העולם. כי שורש יחוסו הוא בתכלית הריחוק מעירוב בני נכר ואף על פי שזה אמת בכל זרע יעקב גם כן מכל מקום בעולם הזה הוא בתכלית ההעלם בפרט אחר החורבן. ומהתחלת התעוררות החורבן שהיה מתחילת מלכות הורדוס שהיה עבד ומבני נכר ומשל על ידי כח מלכות רומי וניטלה המלכות מישראל. ועל כן על ידו היה התעלמות יחס החשמונאים שהם המשתדלים לכלות רגלא דתרמודאי וערבוב בני נכר מישראל: